

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М.Балудянського (м.Кошице, Словаччина)
Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andrei» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

До 50-річчя Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ VI Міжнародної науково-практичної конференції

17 – 19 вересня 2018 року

Частина II

Вінниця 2018

УДК 338:339.92(477)

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. – Ч. 2. - 496 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; актуальні проблеми менеджменту та фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми, тенденції, перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні, державотворчі процеси в Україні як фактори сталого розвитку сучасної правової доктрини. Висвітлюються питання євроінтеграції України: історичні, економічні, соціально-політичні орієнтири та здоров'язберігаючі аспекти; інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія: Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, д.філос.н., проф.
Відповідальний секретар – **Мартинова Л.Б.**, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Власенко В.В., д.б.н., проф., **Ліщинська Л.Б.**, д.т.н., проф., **Мироненко М.Ю.**, д.н.держ.упр., доц., **Овсюк Н.В.**, д.е.н., доц., **Стопчак М.В.**, д.і.н., проф., **Гарбар В.А.**, к.е.н., доц., **Гладь С.В.**, к.філол.н., доц., **Лозовський О.М.**, к.е.н., доц., **Половенко Л.П.**, к.пед.н., доц., **Панькевич В.М.**, к.ю.н., доц., **Поліщук І.І.**, к.е.н., доц., **Сальникова С.В.**, к.н.фіз.вих., доц., **Тернова А.С.**, к.т.н., доц.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-863-1

Власенко І.В., д.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДИНАМІКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ.....	146
Гринь В.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА НА ВІННИЧЧИНІ.....	153
Іваніщева О.А. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВИРОБНИЦТВО І СПОЖИВАННЯ СИРУ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	165
Кізюн А.Г., к.геогр.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ЛАНДШАФТІВ ЯК ЧИННИК ЗАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ТА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	173
Лук'янець А.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТУРИЗМ У СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	185
Мазуркевич І.О., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ВІННИЧЧИНІ.....	190
Онищук Н.В., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	201
Семко Т.В., к.т.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КЛАСИФІКАЦІЯ СИРІВ СУЧАСНОГО АСОРТИМЕНТУ.....	206

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ,
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ
АСПЕКТИ**

Бичков М.М., к.філос.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ – НЕОБХІДНА УМОВА ПОБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	214
Гринчук А.А., к.н.фіз.вих. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ І СПОРТОМ НА РОЗУМОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ОСОБИСТІСТЬ.....	224

2. Офіційний сайт статистики України - Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт статистики вінницької області - Режим доступу:
<http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>

УДК 379.85(045)

Онищук Н.В., к.е.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

У статті досліджуються особливості розвитку екскурсійного туризму, аналізуються сучасні проблеми розвитку екскурсійного туризму в Україні. Опрацьовано статистичні відомості про стан в'їзного туризму в сегменті екскурсійного туризму.

Ключові слова: екскурсійний туризм; екскурсійна діяльність; пам'ятки історії та культури.

Постановка проблеми. На сучасному етапі туризм став звичним явищем, яке увійшло до повсякденного життя сотень мільйонів людей світу. У цьому контексті, у світлі національного та культурного відродження України, розвиток національного туризму і екскурсій повинен активно сприяти створенню позитивного туристичного іміджу України на міжнародному туристичному ринку та посилити іноземні туристичні потоки до України.

Аналіз досліджень і публікацій. У статті розглядаються праці таких авторів як: О.В. Аріон; С.І. Бабрицька; В.Н. Вечерський; О.О. Любіцева; М.П.Мальська; О.В. Панкова; Ю.М. Правик; С.І. Уліганець; Л.Д. Чудновський.

Метою статті є виявлення проблем, наявних в екскурсійній сфері України.

Виклад основного матеріалу. Нове розуміння культури в суспільстві й усвідомлення необхідності збереження культурної спадщини у світі розширюють перспективи розвитку екскурсійного туризму. Незважаючи на всі труднощі, наш час є періодом розвитку нових тенденцій у культурному житті, відроджуються раніше забуті імена, пам'ятки й події, по-новому оцінюється

історична спадщина. І тому, для більшості українських регіонів, орієнтація на культурно-пізнавальний туризм на основі використання потенціалу історичних міст, стає однією з реальних можливостей економічного, соціального й культурного піднесення. Сьогодні зростає інтерес до екскурсій історичними містами та місцевостями, зумовленими автентичністю, місцевою культурою та історією.

Саме тут, у центрі Європи, перехрещуються майже всі європейські культури. З давніх часів українська культура виступає як пряма спадкоємиця культури Київської Русі, а її своєрідність визначається тим, що країна й надалі залишається не лише торговельним, а й духовним перехрестям Заходу і Сходу, перехрестям шляхів, що ведуть до Туреччини, Близького Сходу, Індії та Скандинавії, до країн Західної Європи через Польщу. Із Заходу йшли впливи європейського гуманізму, ренесансу, реформації, бароко і просвітництва - політичного та літературного.

Сьогодні одна за одною зникають "білі плями" багатомістової історії українського народу. В поверненні народів його історичної національної пам'яті важливе місце належить екскурсійним маршрутам. Надзвичайно важливим є розвиток екскурсійного туризму, утвердження його соціального статусу. Йдеться, в першу чергу, про забезпечення змістовного відпочинку не лише для громадян, але й для іноземців, створення привабливого туристичного іміджу України на міжнародній арені.

Екскурсійний туризм є однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, задоволення пізнавальних інтересів населення. Він став важливим засобом вивчення історії рідного краю, залучення широких верств населення до пізнання історико-культурної спадщини, яку залишили нам попередні покоління.

Можливості природного та культурно-історичного потенціалу України важко переоцінити. Чорне і Азовське моря, Карпати, Придніпров'я, Поділля та Волинь, майже 70 тисяч річок, серед яких Дніпро, Дністер, Дунай. Південний Буг, Сіверський Донець, 8 національних природних парків, 4 біосферних

заповідника, 15 державних природних заповідників, чисельні заказники, дендропарки, пам'ятки садово-паркового мистецтва - вагомі складові туристсько-рекреаційного потенціалу України.

Унікальний комплекс історичних, культурних та природних пам'яток, багаті рекреаційні можливості, які має держава, її окремі регіони, приваблюють дедалі більше туристів та екскурсантів [3, с.103].

Проте екскурсійна діяльність – це надзвичайно складна і проблемна сфера сучасної туристської галузі України. Існують вагомі проблеми та недоліки розвитку екскурсійної діяльності, які гальмують розвиток екскурсійного туризму, як внутрішнього, так і в секторі в'їзного туризму.

Основною проблемою, звичайно, є те, що кількість туристів і в тому числі екскурсантів, які відвідують нашу країну, в останні роки дещо зменшилась. В 15 разів порівняно з 2013 роком зменшилася кількість іноземних туристів, які відвідали Україну у 2016 і 2017 роках.

За даними Державної служби статистики (Держстату), у 2017 році Україну відвідали 15 159 іноземних туристів, в 2016-му – 17 070 осіб. Для порівняння, у 2013 році в Україну приїхали понад 232 тисячі іноземних гостей.

Нажаль, важко виділити серед загальної кількості іноземців, що прибули до нашої країни з туристичною метою, саме ту частку яка стосується екскурсійного туризму. Так, єдине доступне джерело статистичної туристичної інформації – Адміністрація Держприкордонслужби, подає статистичні відомості про туристичні потоки, не розділяючи їх за видами туризму, що своєю чергою, не дає можливості прослідкувати, яка частка екскурсантів серед усіх туристів. Також ця служба враховує при обліку туристів одноденних відвідувачів України, що прямують через територію України транзитом.

Серед найвагоміших причин, які спонукають до відвідування України, іноземці називають: мальовничу природу (30%), архітектуру та культурно-історичні пам'ятки (30%). Але у сучасних умовах безліч старовинних екскурсійних об'єктів використовують нераціонально, чимало пам'яток архітектури пустують, ще більше потребують реставрації або проведення

консерваційних робіт, відновлення навколишніх природних ландшафтів. В Україні є приклади, коли реставрацію пам'яток архітектури здійснюють з переплануванням діляниць, зміною історично сформованого простору. Ще більше страждають при цьому пам'ятки, коли в їх об'ємно-просторову структуру вводять нові споруди.

Однією із головних проблем є відсутність коштів на реконструкцію пам'яток історії та архітектурного мистецтва, а залучення інвестицій гальмується через нерегульовану нормативно-законодавчу базу країни. Як відомо, значна кількість населених пунктів України – Хотин, Межиріччя, Ізяслав та інші, мають пам'ятки архітектури XVII – XVIII століття, для відновлення яких необхідні значні капіталовкладення.

Також нормативна база, яка регулює надання екскурсійних послуг в Україні, далека від досконалості. Так, Закон України «Про туризм» визначає лише основні напрямки, а деталі прописуються в підзаконних актах. Фактично в Законі визначені лише учасники відносин, що виникають при здійсненні туристської діяльності, положення про договір на екскурсійне обслуговування та вірогідна відповідальність за порушення законодавства в галузі туризму.

Додає оптимізму той факт, що інтерес екскурсантів до історії та історико-культурної спадщини все більше зростає. Великою популярністю користуються туристично-екскурсійні маршрути: «Трипільські поселення України», «Грецькі колонії Північного Причорномор'я», «Козацька Січ», «Фортеці й замки України», «Монастирі України», «Гетьманські столиці», «Коліївщина» [6, с.34].

За останні роки надзвичайно важливу роботу у створенні нових туристичних маршрутів проведено Всеукраїнським фондом «Намисто Славутича»: розроблені практично всі основні туристично-екскурсійні напрями в Україні, видано десятки цікавих тематичних буклетів, встановлено ділові стосунки між вченими, методистами екскурсійної справи, екскурсоводами та краєзнавцями. Створено національну систему туристично-екскурсійних маршрутів. Основні тематичні напрями туристично-екскурсійних маршрутів «Намисто Славутича» охоплюють всю територію України, передбачають

відвідання місць багатих на пам'ятки історії, культури, природи, а також пов'язаних з життям і діяльністю видатних людей. Вони висвітлюють найважливіші віхи життя українського народу, всебічно розкривають його багатовікову історію, сприяють відновленню його духовності та історичної пам'яті.

Але реалії сьогодення диктують необхідність створення системи нових туристично-екскурсійних маршрутів, а також удосконалення багатьох існуючих, в першу чергу, в частині їх пізнавально-інформаційного змісту. Нові маршрути повинні сприяти створенню позитивного туристичного іміджу в очах іноземців, оскільки відомо, що найкращою рекламою є позитивне враження гостей країни.

Певні недоліки існують і в розробці екскурсійної тематики. Дуже часто у старі тексти, що позначені заідеологізованістю минулих часів, включаються нові матеріали кардинально протилежного ідеологічного спрямування. А часом зовсім різнопланові матеріали об'єднуються в одну тему, що невірно як з методичного, так і політичного боку. Тому особливої уваги потребує підготовка та перепідготовка працівників екскурсійної сфери, екскурсоводів. Постанова Державного департаменту туризму «Про концептуальні засади організації екскурсійної діяльності в Україні» передбачає введення чіткої системи підготовки та підвищення кваліфікації екскурсоводів, створення Методичного центру при департаменті, центрів в усіх регіонах країни, налагодження атестації кадрів.

Важливу роль у розвитку екскурсійного туризму повинні відігравати інформаційні туристичні центри. Саме вони повинні стати осередками спілкування методистів, екскурсоводів, краєзнавців, керівників туристських груп, науковців, студентів галузевих і навчальних закладів, менеджерів туристичних підприємств. Центри мають надавати туристам інформацію про всю привабливість міст, містечок, селищ, окремих туристичних об'єктів, вести культурно-просвітницьку діяльність [5, с.107].

Висновки. В Україні досі немає реєстру об'єктів культурної спадщини.

Близько 9400 населених пунктів України мають понад 70 тисяч об'єктів культурної спадщини, що потребують дослідження та взяття на облік.

Проте навіть при наявності такої ресурсної бази, на сьогоднішній день в Україні існує безліч проблем, які гальмують, як розвиток екскурсійного туризму зокрема, так і розвиток туризму в цілому. Серед них: недосконалість нормативно-правової бази, незадовільний стан історико-культурних об'єктів, які є привабливими для екскурсантів та при цьому потребують реставрації, необхідність створення нових туристично-екскурсійних маршрутів та інші.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004-2010 рр.» Від 20 квітня 2004 р. № 1692 – IV.

2. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ВГЛ "Обрії", 2011. — 172 с.

3. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України. Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. – К.: НДІТІАМ, Головкивархітектура, 2012. – 106 с.

4. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч.посібник. — К.: Альтерпрес. - 2013. — 369 с.

5. Мальська М.П. та ін. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. / Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. – К.: ЦУЛ .- 2011 .- 271 с.

6. Чудновский А.Д., Жукова М.А. Менеджмент туризму. — М.: Финансы и статистика, 2012. — 286 с.

УДК 637.333

Семко Т.В., к.т.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

КЛАСИФІКАЦІЯ СИРІВ СУЧАСНОГО АСОРТИМЕНТУ

В статті наведено сучасні вимоги та підходи до класифікації сирів, систематизовано асортимент продукту різних країн, напрямки технологій